

Bouwsteen ten behoeve van de VHR-opgave

Soorten van de Vogelrichtlijn¹ voor zover betrokken bij de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden

A052 Wintertaling² *Anas crecca*, niet-broedvogel (*Versie oktober 2024*)

Deze bouwsteen richt zich op de Wintertaling in de hoedanigheid van niet-broedvogel. Landelijk pieken de aantallen vooral in de herfst en aan het begin van de winter, wanneer grote concentraties bij elkaar komen in zoete (twee-derde) en zoute (een-derde) wateren in het lage deel van Nederland. Duizenden Wintertalingen zijn dan te vinden in o.a. de Waddenzee, Biesbosch, Haringvliet en de Oostvaardersplassen. Bij strenge vorst lopen de aantallen terug, want Wintertalingen zoeken hun voedsel (zaden van water-, oever- en pionierplanten, grassen en landbouwgewassen, slakjes, muggenlarven) in ondiepe wateren die snel kunnen bevriezen. Ze vertrekken dan richting Engeland en Zuidwest-Europa om te overwinteren. De populatieaantallen fluctueren jaarlijks onder invloed van het winterweer en voedselomstandigheden (in combinatie met fluctuaties in waterpeil). De in ons land overwinterende vogels maken deel uit tot de Noordwest-Europese flyway-populatie. Nederland huisvest ongeveer 12% van de Noordwest-Europese overwinterende Wintertalingen.

I. Samenvatting

Landelijk doel³

Vigerend landelijk doel (zie doelendocument, ministerie van LNV 2006) <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 21.000 vogels (seizoensgemiddelde⁴).</i>	21.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Voorstel nieuw landelijk doel 2050 <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor een populatie van ten minste 40.000 vogels (seizoensgemiddelde), waarmee een gunstige Staat van Instandhouding wordt behouden.</i>	40.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Gunstige Referentiewaarde Populatie <i>Omvang populatie behorende bij de toestand waarin een populatie in ons land in een ecologisch 'gezonde' situatie verkeert (zie Vogel et al. 2021).</i>	40.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Huidige populatieomvang <i>Gemiddeld aantal vogels in de periode 2014/15-2019/20 (seizoensgemiddelde).</i>	51.000 vogels (seizoensgemiddelde)

Voorstel voor regionale opgave

De soort bevindt zich in een gunstige Staat van Instandhouding, waarmee de landelijke opgave uitkomt op 'behoud'. Het aantal vogels per regio (provincies en rijkswateren) en de regionale opgaves voor 2050 zijn in tabel 1 weergegeven. Voor de provincies is dit exclusief het aandeel rijkswateren. In deze bouwsteen zijn de rijkswateren gedefinieerd als het voortouwgebied⁵ van Rijkswaterstaat (RWS). Omdat er voor de Wintertaling als niet-broedvogel geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave. In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. De helft van de niet-broedpopulatie van de

¹ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB 2010, L 20), zoals laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) nr. 2019/1010 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 (PB 2019, L 170).

² Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000-gebieden relevant als niet-broedvogel.

³ Het vigerend landelijk doel is niet zonder meer te vergelijken met het voorgestelde nieuwe landelijke doel. Bij het voorgestelde nieuwe landelijke doel is gebruik gemaakt van sinds 2006 beschikbaar gekomen nieuwe gegevens en informatie, correcties en voortschrijdend inzicht m.b.t. de in Nederland aanwezige vogelpopulaties (zie ook van Kleunen et al. 2017). Daarnaast zijn er verschillen in de systematiek om de landelijke doelen te bepalen (ministerie van LNV 2006, Vogel et al. 2021).

⁴ De som van maandelijks schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

⁵ Natura 2000-gebied waar RWS of een provincie voortouwnemer is. De rol van voortouwnemer is vooral die van eerst verantwoordelijke bij het opstellen van het beheerplan.

Wintertaling in Nederland overwintert binnen de rijkswateren, waaronder in Natura 2000-gebied Waddenzee en Haringvliet. Ook is de soort te vinden in de Biesbosch en de Oostvaardersplassen.

Tabel 1. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Wintertaling als niet-broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. n.b. = niet bepaald. Bij een onzekere trend is geen betrouwbare trendclassificatie mogelijk.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2050
rijkswateren	15.000	30%	n.b.	13.000
Zuid-Holland	7.000	13%	matige toename	5.000
Noord-Brabant	5.500	11%	matige toename	4.200
Friesland	4.700	9%	stabiel	3.500
Flevoland	4.200	8%	sterke toename	3.200
Groningen	2.700	5%	onzeker	2.000
Gelderland	2.600	5%	onzeker	2.000
Noord-Holland	2.500	5%	stabiel	1.900
Overijssel	2.000	4%	matige afname	1.400
Drenthe	1.800	4%	stabiel	1.400
Zeeland	1.600	3%	matige toename	1.200
Utrecht	900	2%	stabiel	700
Limburg	700	1%	sterke toename	500
Landelijk	51.000	100%	matige toename	40.000

Prioritering

De Wintertaling bevindt zich als niet-broedvogel in een gunstige Staat van Instandhouding en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

II. Inhoudelijke onderbouwing van de bouwsteen

1. Staat van Instandhouding (SvI)

De huidige SvI van de Wintertaling als niet-broedvogel wordt als ‘gunstig’ beoordeeld:

Verspreidingsgebied	gunstig
Populatie	gunstig
Leefgebied	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig
Staat van Instandhouding	gunstig

Het verspreidingsgebied van de Wintertaling is nauwelijks veranderd in vergelijking met de periode rond 1980, dus ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn. Het aspect verspreidingsgebied wordt daardoor als ‘gunstig’ beoordeeld. Het aspect populatie wordt tevens als ‘gunstig’ beoordeeld, want de aantallen laten een matige toename zien op de lange termijn (tabel 2, figuur 1) en de huidige populatieomvang (2014/15-2019/20) van 51.000 vogels (seizoensgemiddelde) bevindt zich ruim boven de Gunstige Referentiewaarde (GRW) voor de populatie van 40.000 vogels (zie soortspecifieke onderbouwing hieronder en generieke uitleg box 1). Het leefgebied is in voldoende omvang en kwaliteit aanwezig. De matige toename in aantallen op de korte termijn en de afwezigheid van grote knelpunten leiden ertoe dat het toekomstperspectief als ‘gunstig’ wordt beoordeeld. In het doelendocument (ministerie van LNV 2006) werd de SvI als ‘matig ongunstig’ ingeschat, toen er nog sprake was van een negatieve trend.

Nadere onderbouwing GRW⁶

De populatieomvang van de Wintertaling als niet-broedvogel ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (Directive Value, DV) bedroeg 37.000 vogels (gemiddeld seizoensgemiddelde 1977/78-1981/82). Om te bepalen in hoeverre de DV een populatieomvang op een gunstig niveau weerspiegelt, en dus als GRW kan dienen, wordt deze vergeleken met de Ecologisch Gunstige Referentie (EGR). De EGR voor Wintertaling betreft de gemiddelde populatieomvang in 2005/06-2014/15 (40.000 vogels), een periode die voor herbivoren van zoete wateren zoals de Wintertaling als gunstig wordt beschouwd (zie box 1, Vogel *et al.* 2021). De EGR ligt met 40.000 vogels boven de DV van 37.000 vogels, waarmee de GRW wordt bepaald op een seizoensgemiddelde van 40.000 vogels overeenkomstig de EGR.

Tabel 2. Informatie over de populatieomvang- en ontwikkelingen die betrokken is bij de beoordeling van de Staat van Instandhouding (SvI).

Aspecten kerngetallen SvI	Periode	Conclusie/output
Huidige populatieomvang	2014/15-2019/20	51.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Beoordeling korte termijntrend	2008/09-2019/20	matige toename (5,2% per jaar)
Beoordeling lange termijntrend	1980/81-2019/20	matige toename (1,1% per jaar)
Gunstige Referentiewaarde Populatie	EGR	40.000 vogels (seizoensgemiddelde)

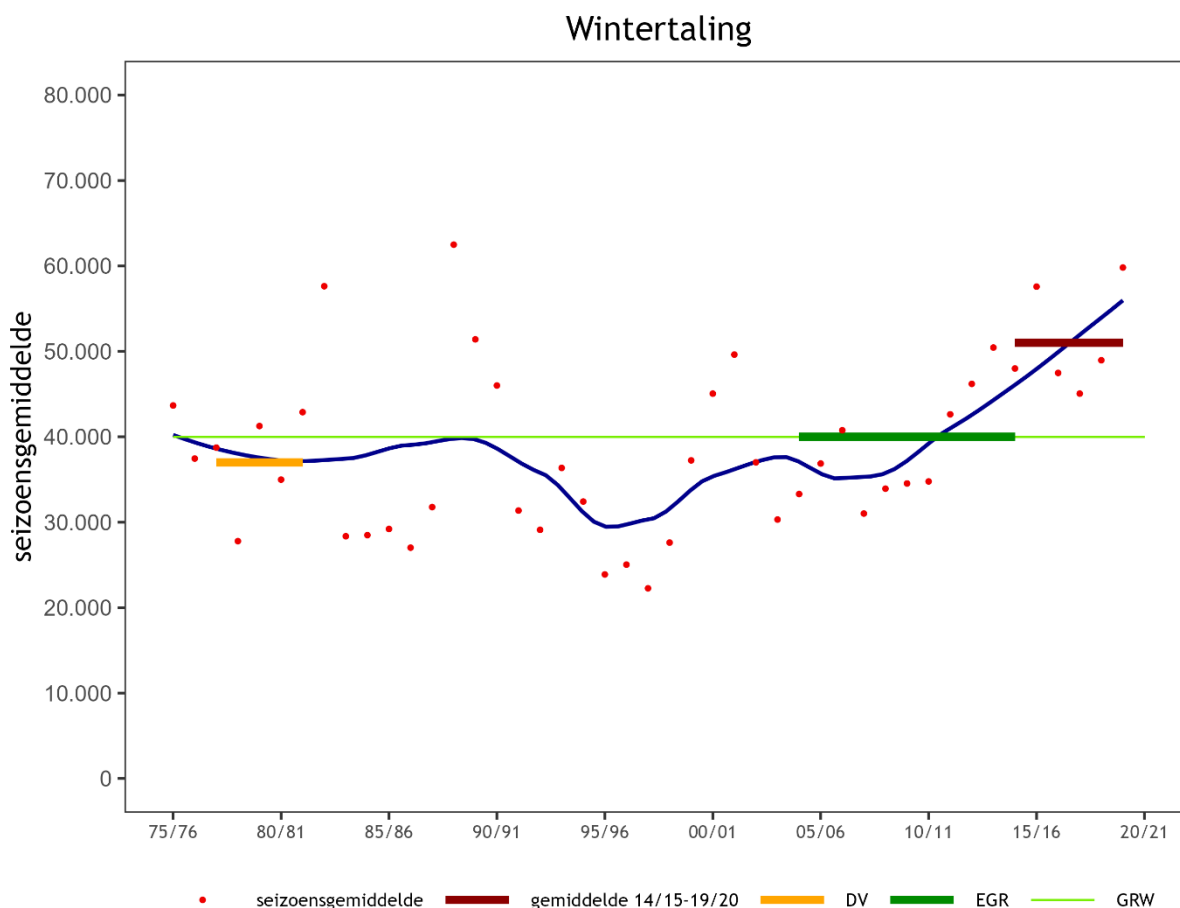
⁶ De te nemen stappen voor het bepalen van de GRW voor niet-broedvogels worden in detail toegelicht in Vogel *et al.* (2021), waarbij het stroomschema in figuur 5.5 (bepaling GRW) wordt gevolgd. Zie ook de generieke uitleg in box 1 van deze bouwsteen.

Box 1. Wat is de GRW en hoe wordt die bepaald voor niet-broedvogels

Bij de methodiek voor het bepalen van de SvI (Vogel *et al.* 2021) is het voor de beoordeling van het aspect populatie nodig om de actuele populatieomvang te vergelijken met een Gunstige Referentiewaarde (GRW, ofwel *Favourable Reference Value* (FRV)). De GRW schetst de populatieomvang in een ecologische toestand van een populatie die gunstig is en is een objectieve, wetenschappelijk onderbouwde waarde. Bij de bepaling worden alleen ornithologisch-ecologische aspecten betrokken. De GRW voor de populatiegrootte is geen doel op zich maar wel een belangrijke pijler voor de bepaling van de vitaliteit van de populatie. Voor een gunstige SvI moeten echter ook andere aspecten (verspreidingsgebied, leefgebied en toekomstperspectief) op orde zijn. Bij het bepalen van de GRW voor de populatie worden voor niet-broedvogels de hierna beschreven uitgangspunten gehanteerd.

- De Vogelrichtlijn bepaalt dat het niveau van de populatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (1980), de *Directive Value* (DV), behouden moet blijven. Om te voorkomen dat de DV sterk wordt beïnvloed door piek- of daljaren wordt een gemiddelde over 5 seizoenen aangehouden: de periode 1977/78-1981/82. Wanneer de DV aantoonbaar gunstig is, wordt de GRW gelijk gesteld aan de DV. Er zijn echter gevallen waarbij de periode rondom 1980 aantoonbaar geen gunstige periode is, bijvoorbeeld als gevolg van drukfactoren zoals waterkwaliteit en doorwerking van pesticiden.
- Om te bepalen in hoeverre de DV een populatieomvang op een gunstig niveau weerspiegelt wordt deze vergeleken met de *Ecologisch Gunstige Referentie* (EGR). De EGR weerspiegelt net als bij broedvogels de gemiddelde populatieomvang in een periode waarin de ecologische omstandigheden voor de soort relatief gunstig waren. Deze gunstige referentieperiode varieert per 'voedsel-habitatgilde', soorten die overeenkomstige eisen stellen aan hun leefgebied (zie tabel 5.2 in Vogel *et al.* 2021). Wanneer de EGR op een hoger niveau dan de DV ligt, dan geldt de EGR als GRW; de DV zal dan een ongunstige of minder gunstige situatie weerspiegelen. Als GRW geldt dus de DV *tenzij* de EGR hoger is.
- Wanneer de GRW wordt gebaseerd op een EGR die beïnvloed is door een ontwikkeling vóór de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn die het leefgebied van een soort onomkeerbaar heeft verkleind, dan is de GRW naar beneden bijgesteld. Daarvan is sprake bij enkele soorten die in belangrijke mate gebruik maken van het Zuidwestelijke Deltagebied. Door de Deltawerken is foerageergebied definitief verloren gegaan en per relevante soort is dit in mindering gebracht op de GRW.
- In sommige gevallen kan de EGR niet worden bepaald, bijvoorbeeld omdat de soort sterk toeneemt (>1% per jaar). Dit is o.a. het geval bij soorten die zich recent gevestigd hebben. Dan is de GRW bepaald op het gemiddelde van de periode 2014/15-2019/20.

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

Figuur 1. Overzicht van de waarden waarmee de ‘Gunstige Referentiewaarde’ (GRW) voor de populatie van de Wintertaling als niet-broedvogel is bepaald. Weergegeven is het globale populatieverloop op basis van de aantallen (seizoensgemiddelde, rode punten). Dit populatieverloop is weergegeven met een donkerblauwe solide lijn. Relevante waarden, inclusief de periode waar deze betrekking op hebben, zijn aangeduid met gekleurde horizontale balkjes: Directive Value (DV, 1977/78-1981/82, oranje), Ecologisch Gunstige Referentie (EGR, donkergroen) en populatieomvang in de periode 2014/15-2019/20 (donkerrood). De GRW zelf is weergegeven als lichtgroene horizontale lijn. Voor een verdere toelichting over de methodiek wordt verwezen naar box 1 en Vogel et al. (2021).

2. Landelijke opgave bij een gunstige Staat van Instandhouding (GSvI)

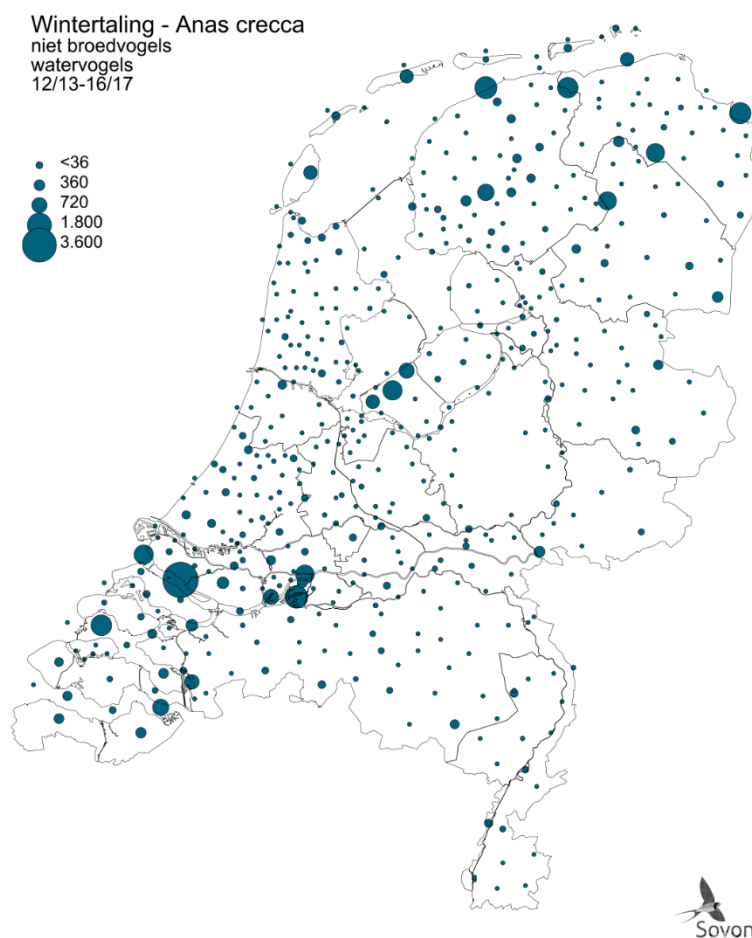
De populatieomvang overeenkomstig de GSvI komt uit op een seizoensgemiddelde van rond de 40.000 vogels. Afgezet tegen het huidige aantal van 51.000 vogels (seizoensgemiddelde; 2014/15-2019/20) betekent dit dat de populatie zich in de huidige situatie op een gunstig niveau bevindt.

III. Haalbaarheid

1. Beoordeling landelijke opgave

De afgelopen decennia laat de Wintertaling geen duidelijke toe- of afname zien (figuur 1). Echter de populatie vertoont wel duidelijke jaarfluctuaties, die voornamelijk toegeschreven kunnen worden aan verschil in winterweer (zachtere winters herbergen hogere aantallen) en voedselomstandigheden (ze kunnen massaal profiteren van zaadproducerende pioniervegetatie na landschapontwikkeling), in combinatie met fluctuaties in waterpeil (van Dijk 2018). Toch lijken aantallen overwinterende Wintertalingen na de eeuwwisseling langzaam toe te nemen. Momenteel bevindt de soort zich ruim (ca. 10.000 vogels) boven de gunstige referentie. Wintertalingen komen voor in heel Laag-Nederland, o.a. Groningse kust, Friese meren, Waddenzee, Oostvaardersplassen, de Biesbosch en het Deltagebied (figuur 2). De aantallen in Hoog-Nederland zijn lager dan in Laag-Nederland, met slechts hier en daar

concentraties in waterrijke gebieden, waaronder ook enkele hoogveengebieden (Bargerveen, Engbertsdijksvenen).

Figuur 2. Verspreiding van de Wintertaling als niet-broedvogel in de periode 2012/13 - 2016/17. Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (vogels) per hoofdgebied (cluster van telgebieden) (Sovon 2021).

2. Knelpunten en maatregelen

Knelpunten

Op dit moment zijn er op landelijk niveau geen belangrijke knelpunten die het behoud van de GSvI van de Wintertaling als niet-broedvogel in de weg staan. De onderstaande analyse richt zich dan ook op behoud van de gunstige situatie.

Beheer en herstel-/verbetermaatregelen

- Vochtige graslanden, ondiepe wateren en plas-dras percelen bieden goede rust en foerageergebieden voor de Wintertaling. De aanwezigheid van ondiep water met slijkg sediment is belangrijk om in te foerageren. Door het filteren van slijkg sediment en van ondiep water foerageert de Wintertaling op kleine plantzaden (o.a. van zeggen, biezzen, grassen, fonteinkruiden, zuring), bulbillen (zaadachtige deeltjes) van kranswieren en ongewervelden (o.a. slakjes, muggenlarven, kleine waterinsecten). Ook de aanwezigheid van pioniervegetatie op oevers en in land/water overgangen (zaden) zorgen voor goed foerageerhabitat. Voorwaarden om goede voedselomstandigheden voor de Wintertaling te creëren zijn: dynamiek in de water/land overgangen, bijvoorbeeld door getij (slikken, kwelders en schorren) of dynamiek door inundatie of juist lage waterstanden (uiterwaarden), wisseling in waterpeilen (moerasgebieden) of hevige regenval (graslanden). Het onderdrukken van deze peildynamiek kan tot verlies van de kwaliteit van het leefgebied leiden.
- Herstel van de kweldervegetatie d.m.v. begrazing van vee, waarmee een vermindering van verruiging van de kweldervegetatie wordt beoogd (ministerie van IenW 2016).

- De gevoeligheid van de Wintertaling voor verstoring is gemiddeld, waarbij het vooral om verstoring door water- en oeverrecreatie gaat. Buiten de broedtijd zijn rustige foerageer- en rustplaatsen op ruime afstand (meer dan 300 tot 400 m) van paden of vaarroutes van belang. Met name watersportrecreatie heeft een versturende werking, maar ook wadlopers en beroepsvissers bij het plaatsen, controleren en leeghalen van fuiken kunnen tot verstoring leiden (ministerie van IenW 2016, Provincie Groningen en Friesland 2016). Wintertalingen zijn zeer gevoelig voor botulisme. Recreatie, met name op luwe plekken, leidt tot een verhoogde kans op botulisme en daarmee een verhoogde kans op sterfte onder Wintertalingen omdat ook zij deze luwe plekken opzoeken. Zeker in perioden met botulisme zijn afgesloten delen van belang waar Wintertalingen minder last hebben van de bacterie (Krijgsveld *et al.* 2022).

Regionale verschillen

De Wintertaling is gevoelig voor streng winterweer. Wanneer in het binnenland de wateren dichtvriezen, wijken Wintertalingen vaak uit naar grote open, maar beschutte wateren, zoals het Haringvliet en de Oosterschelde (Provincie Noord-Holland 2016, van Dijk 2018). Ook kunnen Wintertalingen massaal profiteren van nieuw ingerichte gebieden, zoals in het verleden de Oostvaardersplassen en het Lauwersmeer (Sovon 2021).

Relevante ontwikkelingen op het vlak van beleid en beheer

In veel natuurontwikkelingsgebieden binnen het Natura 2000-netwerk en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt gestuurd op ontwikkeling van natte natuur. Dit gebeurt op grotere schaal onder andere via de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). Projecten met perspectieven voor de Wintertaling zijn o.a. herstel van beperkt getij in de Grevelingen, het creëren van natuurlijke overgangen tussen land en water en zoet en zout in Wieringerhoek en het creëren van een voedselrijk ondiepwatergebied bij het Markermeer door de aanleg van natte verbindingen naar de Oostvaardersplassen en de Lepelaarplassen.

Ontwikkelingen op biogeografische schaal

De Wintertaling is volgens de recente Europese Rode Lijst voor broedvogels niet bedreigd en vertoont een positieve populatietrend (BirdLife International 2021). In Nederland komt in de winterperiode ca. 12% van de Noordwest-Europese flyway-populatie voor (670.000 vogels) (Wetlands International 2021).

Kennisleemtes

De populatie in de Waddenzee laat een tegengestelde ontwikkeling zien met een afname van het aantal Wintertalingen. Het is onduidelijk wat de redenen zijn voor deze afname (ministerie van IenW 2016).

Beoordeling haalbaarheid populatieomvang in 2050

Op dit moment bevindt de Wintertaling zich in een GSvI en het toekomstperspectief is 'gunstig'. Gezien de natuurontwikkelingsprojecten in het kader van PAGW is het goed denkbaar dat de Wintertaling zal profiteren van de dynamiek in de land/water overgangen en het creëren van ondiepwatergebieden.

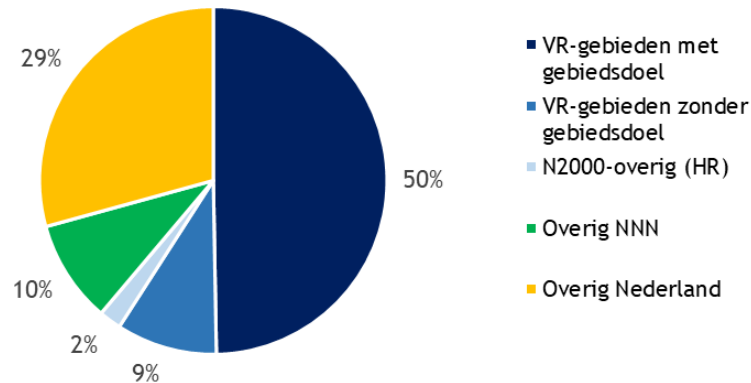
3. Advies landelijk doel

De populatieomvang bij een GSvI bedraagt 40.000 vogels (seizoensgemiddelde), terwijl de huidige populatieomvang (2014/15-2019/20) 51.000 vogels betreft. De korte en lange termijntrend laten allebei een matige toename zien en het toekomstperspectief is als 'gunstig' beoordeeld. Het advies is om het landelijk doel ook op 40.000 vogels te stellen, waarmee gestuurd wordt op behoud van de huidige populatie.

IV. Regionale opgave

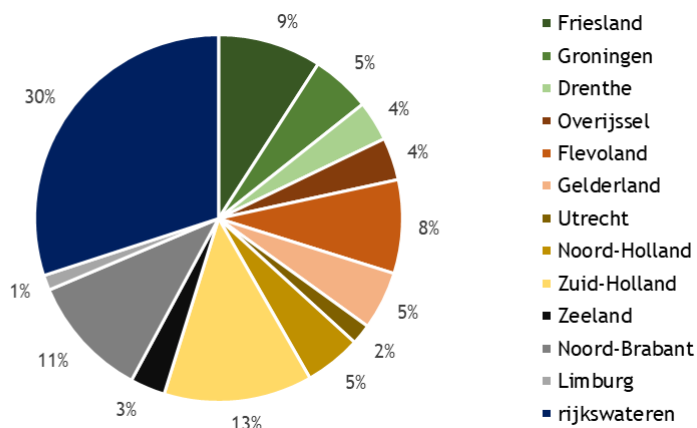
1. Actueel voorkomen

In de afgelopen zes seizoenen (2014/15-2019/20) kwam de helft van de Wintertalingen voor in Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel voor deze soort (figuur 3). Iets meer dan een kwart van de populatie overwinterde buiten gebieden van Natura 2000 en NNN.

Figuur 3. Aanwezigheid in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20, op basis van seizoensgemiddelde) in onder de Vogelrichtlijn aangewezen Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel voor de Wintertaling als niet-broedvogel, de overige vogelrichtlijngebieden, overige Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijngebieden), overig Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig Nederland (buiten N2000/NNN).

In figuur 4 wordt de verdeling gepresenteerd over de provincies en de rijkswateren. Het provincie-aandeel is exclusief rijkswateren, de aantallen in het rivierengebied worden wel aan de provincies toegekend. Voor deze indeling is gekozen omdat provincies en RWS (rijkswateren) de voortouwnemers voor de beheerplannen zijn. Het grootste gedeelte (30%) van de niet-broedvogelpopulatie Wintertalingen in Nederland verblijft binnen de rijkswateren. Belangrijke gebieden buiten de rijkswateren liggen met name in de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.

Figuur 4. Aanwezigheid van de Wintertaling als niet-broedvogel in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20) per provincie (exclusief rijkswateren) en in de rijkswateren. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS.

De Waddenzee herbergt de grootste niet-broedvogelpopulatie van Nederland (tabel 3). Echter deze populatie bevindt zich wel onder het instandhoudingsdoel dat is vastgelegd voor dit Natura 2000-gebied. Redenen voor deze afname zijn onbekend (ministerie van IenW 2016). Andere belangrijke overwinteringsgebieden voor Wintertalingen zijn de Biesbosch, het Haringvliet en de Oostvaardersplassen. Ook het Lauwersmeer herbergt grote aantallen Wintertalingen, maar net als in de Waddenzee wordt het instandhoudingsdoel hier niet gehaald. Mogelijk dat verstoring door waterrecreatie hierbij een rol speelt (Provincie Groningen en Friesland 2016).

Tabel 3. De belangrijkste gebieden voor de Wintertaling als niet-broedvogel in de winterseizoenen 2014/15-2019/20 alsmede overige Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel (IHD) voor deze soort. Het procentueel aandeel in de Nederlandse winterpopulatie is indicatief weergegeven (afgezet tegen landelijk seizoensgemiddelde of -maximum). Functie(s) van het gebied: f (foerageren). Type berekening (waarde): g = seizoensgemiddelde. VR = (mede) onder de Vogelrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied, VR* = VR-gebied met een instandhoudingsdoel voor de Wintertaling als niet-broedvogel, HR = in het kader van de Habitatrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied (indien >5%), NNN = Natuurnetwerk Nederland (indien >5%), overig = overig Nederland, rw = rijkswateren (voortouwnemer RWS), IHD = huidig instandhoudingsdoel, - = geen IHD.

Gebied	Status	Regio	Functie (waarde)	Huidige populatie	Aandeel in NL	IHD (vogels)
Waddenzee	VR*/HR	rw	f (g)	4.788	9%	5.000
Biesbosch	VR*/HR	NB	f (g)	3.794	7%	1.100
Haringvliet	VR*/HR	rw	f (g)	3.657	7%	770
Oostvaardersplassen	VR*	Fl	f (g)	3.069	6%	1.300
Oosterschelde	VR*/HR	rw	f (g)	1.937	4%	1.000
Lauwersmeer	VR*	Gr	f (g)	1.508	3%	1.900
Westerschelde & Saefthinge	VR*/HR	rw	f (g)	1.202	2%	1.100
Rijntakken	VR*/HR	Gl	f (g)	1.121	2%	1.100
Zuidlaardermeergebied	VR	Gr	f (g)	1.087	2%	-
Zoetwatergetijderivieren	HR/NNN/overig	ZH	f (g)	647	1%	-
Grevelingen	VR*/HR	rw	f (g)	608	1%	510
Sneekermeer e.o.	VR*	Fr	f (g)	567	1%	890
Markiezaat	VR*	NB	f (g)	515	1%	700
Duinen Goeree & Kwade Hoek	VR*/HR	ZH	f (g)	486	1%	530
IJsselmeer	VR*/HR	rw	f (g)	424	1%	280
Krammer-Volkerak	VR*/HR	rw	f (g)	385	1%	310
Voordelta	VR*/HR	rw	f (g)	328	1%	210
Fochteloërveen	VR*/HR	Dr	f (g)	224	<1%	600
Witte en Zwarte Brekken	VR*	Fr	f (g)	188	<1%	340
Alde Feanen	VR*/HR	Fr	f (g)	182	<1%	140
Dwingelderveld	VR*/HR	Dr	f (g)	138	<1%	130
Ketelmeer en Vossemeer	VR*/HR	rw	f (g)	101	<1%	360
Zoommeer	VR*	rw	f (g)	92	<1%	130
Zwarte Meer	VR*/HR	rw	f (g)	72	<1%	470
Eilandspolder	VR*/HR	NH	f (g)	31	<1%	130

2. Advies voor regionale opgave voor 2050

Het voorgestelde landelijke doel voor 2050 vormt het uitgangspunt voor de regionale opgaves. De opgave wordt verdeeld naar rato van het aandeel van de regio in de landelijke populatie, tenzij er redenen zijn om daar gemotiveerd van af te wijken. Dat kan door verschillen in regionale trends (makkelijker te realiseren in regio's waar de soort het beter doet), verschil in areaal potentieel leefgebied en/of de nabijheid van bronpopulaties voor herstel. Bij de Wintertaling is er geen reden om af te wijken van de verdeling op basis van het huidige regioaandeel in het landelijke totaal. Omdat er voor de Wintertaling geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave (tabel 4). In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. Hierbij is uit voorzorg geen rekening gehouden met de instandhoudingsdoelen in het Sneekermeer (890), Markiezaat (700), Fochteloërveen (600), Witte en Zwarte Brekken (340), Ketelmeer en Vossemeer (360), Zwarte Meer (470) en Eilandspolder (130), omdat de actuele aantallen daar ver onder blijven.

Tabel 4. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Wintertaling als niet-broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. n.b. = niet bepaald. Bij een onzekere trend is geen betrouwbare trendclassificatie mogelijk.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2050
rijkswateren	15.000	30%	n.b.	13.000
Zuid-Holland	7.000	13%	matige toename	5.000
Noord-Brabant	5.500	11%	matige toename	4.200
Friesland	4.700	9%	stabiel	3.500
Flevoland	4.200	8%	sterke toename	3.200
Groningen	2.700	5%	onzeker	2.000
Gelderland	2.600	5%	onzeker	2.000
Noord-Holland	2.500	5%	stabiel	1.900
Overijssel	2.000	4%	matige afname	1.400
Drenthe	1.800	4%	stabiel	1.400
Zeeland	1.600	3%	matige toename	1.200
Utrecht	900	2%	stabiel	700
Limburg	700	1%	sterke toename	500
Landelijk	51.000	100%	matige toename	40.000

V. Prioritering

De Wintertaling bevindt zich als niet-broedvogel in een GSvI en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

Literatuur

- BIRDLIFE INTERNATIONAL. 2021. European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- VAN DIJK A. 2018. Wintertaling *Anas crecca*. Pp.116-117 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- KRIJGSVELD K.L., KLAASSEN B. & VAN DER WINDEN J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- MINISTERIE VAN LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- MINISTERIE VAN I&W. 2016. Natura 2000-beheerplan Waddenzee periode 2016-2022.
- PROVINCIE GRONINGEN EN FRIESLAND. 2016. Natura 2000-Beheerplan Lauwersmeer (8).
- PROVINCIE NOORD-HOLLAND. 2016. Natura 2000 beheerplan Eilandspolder 2016-2022.
- VOGEL R., FOPPEN R., VAN DEN BREMER L., VAN TURNHOUT C.A.M. & VAN ROOMEN M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND. 2021. Wintertaling. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1840>. Geraadpleegd op 16/11/2021.
- WETLANDS INTERNATIONAL. 2021. Waterbird Population Estimates. <http://wpe.wetlands.org/>. Geraadpleegd op 24/11/2021.